

DECÀLEG PEL TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ DE LA VIOLÈNCIA VIAL ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Amb el suport de:

Col·labora:

El Decàleg

Projecte d'anàlisi i recomanacions sobre el tractament de la violència vial als mitjans de comunicació

Introducció

Els mitjans de comunicació poden desenvolupar un paper fonamental en el que considerem com un dels problemes més importants de la societat catalana i espanyola: la falta de seguretat vial. Els accidents de trànsit són una de les primeres causes de mortalitat al nostre país, amb víctimes de totes les edats, i provoquen també milers de ferits cada any. Per començar a posar-hi remei, n'hi hauria prou a fer complir el codi de circulació, una de les normatives menys respectades de totes les lleis i normes que regeixen la nostra societat. I en això, els mitjans de comunicació hi poden jugar un paper fonamental. És per això que proposem un seguit de recomanacions per als periodistes a l'hora d'informar sobre els accidents de trànsit i, en general, sobre la seguretat vial

Un tractament periodístic ben orientat del tema de la seguretat vial és un pas previ imprescindible per solucionar el problema. Només així l'opinió pública i la classe política donaran al problema la importància que té, i aquest és el primer pas per posar-hi remei. En aquest sentit, els mitjans de comunicació tenen una funció social fonamental: poden ajudar a salvar centenars o milers de vides. I el dret a la vida és el més important de tots els drets de l'home.

Les recomanacions

1 Evitar la confusió entre els termes "accident" i "sinistre". El terme "accident" defineix com a "succés imprevist que altera la marxa normal o prevista de les coses, especialment el que causa danys a una persona o cosa". En aquest sentit, hem de començar a definir els fets provocats pels conductors que amb la seva conducta contrària a la Llei i a les normes de trànsit (parlar per mòbil, conduir begut, no respectar els senyals de trànsit, sobrepassar la velocitat permesa...) com a "sinistres" de trànsit, la definició dels quals, "Que estan fets amb perversitat o mala intenció", s'adapta molt més a la realitat.

2 Introduir i potenciar el terme Violència Vial per definir o descriure els sinistres que han estat provocats per conductes il·legals o contràries a les normes de trànsit a la carretera: sobrepassar el límit de la velocitat permesa, no respectar els senyals de trànsit (semàfors, etc.), anar begut... També suggerim, per referir-se al subjecte causant dels mal anomenats accidents, utilitzar conceptes com "presumpte homicida", "agressor", "criminal"... terminologia utilitzada, en els casos de "Violència de Gènere". Des de Stop Accidentes proposem tractar com a Violència Vial la generada per tots aquells conductors que, amb les seves conductes

il·legals, provoquen sinistres de trànsit amb morts i es converteixen en pressumptes homicides, criminals o assassins.

3 Potenciar la informació sobre el conductor homicida i dignificar la informació sobre les víctimes. Per conscienciar la població d'aquest greu problema a les carreteres, seria convenient identificar l'infractor amb nom i cognoms, igual que passa els casos de violència domèstica, assassinats per robatori o terrorisme. Proposem també un tractament més ampli sobre les víctimes de la violència vial. Moltes vegades les víctimes es redueixen a simples números o estadístiques... Cal fer-ne una informació més completa per augmentar la conscienciació de la societat. Parlar de números, i no de persones, dificulta una percepció del perill real que suposa conduir i de la magnitud del problema.

4 Explicar correctament les causes dels sinistres i ser rigorosos amb les fonts. S'hauria d'aclarir molt bé si el fet és fruit d'un accident com a "succés imprevist" o bé és a causa d'una conducció imprudent i il·legal per part del conductor, amb la qual cosa hauríem de parlar de sinistre i de les seves responsabilitats. En principi, la pluja no és un factor que causi morts de forma directa. La no adaptació de la velocitat quan plou, el fet de no respectar la distància reglamentària entre vehicles o no portar el cinturó de seguretat en tot moment són responsabilitat del conductor que ha d'entendre que la conducció és un factor de risc i un acte que requereix una responsabilitat individual davant de la societat. Tanmateix és important identificar i conèixer els interlocutors que participen en el debat de la Seguretat Vial (Qui són, a qui defensen, etc.)

5 Pel que fa al tractament gràfic que acompanya les notícies, evitar la publicació de cossos sense vida. No hi ha res més dolorós per als familiars de víctimes que veure les imatges de persones estimades que han perdut la vida.

6 Contextualitzar més les notícies. Cal recordar amb freqüència que Espanya té una de les pitjors estadístiques d'Europa, i que qualsevol reducció de morts en trànsit s'ha de valorar tenint en compte això. La descontextualització de dades pot portar a una desinformació i a una visió deformada de la població sobre aquest problema. Baixar el nombre de morts no implica deixar d'estar a la cua d'Europa.

7 Evitar l'apologia de la velocitat i de conductes, especialment en les informacions especialitzades sobre les prestacions d'un vehicle o un motor. No es pot parlar de maniobres i de velocitats directament delictives, inacceptables en una via pública.

8 Evitar l'ús d'un cert to sensacionalista en el relat d'un accident. S'ha utilitzat vocabulari no adequat que tendeix al sensacionalisme i el morbo per informar sobre accidents de tràfic.

9 Transmetre valors cívics a la gent jove i d'altres col·lectius (conductors professionals, etc), a través d'informacions responsables. L'individu pren la decisió en última instància, i és el responsable i/o víctima del que pugui passar. Cal fer-li arribar la informació i transmetre-li els valors adequats a través d'una informació documentada i ben orientada, perquè la conducció depèn de valors individuals, mentre la seguretat vial és en benefici col·lectiu.

10 Fer seguiment de les notícies. Les fonts d'informació (Mossos, guàrdia urbana...) no poden facilitar immediatament informació sobre les causes i circumstàncies d'un sinistre. La informació està disponible més tard, i s'ha de donar a conèixer perquè saber les causes i qui són els responsables d'una mort és fonamental per crear consciència.

11 Informar sobre les víctimes a través de les associacions de víctimes i de familiars de víctimes dels accidents de trànsit. Fer-ho de manera directa és molt difícil, però la mediació d'aquestes entitats pot establir ponts de contacte entre els mitjans de comunicació i les víctimes que permetin parlar del drama personal i familiar que suposa la mort en trànsit. Hi ha molta gent disposada a parlar, sobretot els ferits, però cal contextualitzar el testimoni d'aquestes persones i saber diferenciar les declaracions fetes des del dolor personal, de les reflexions fetes pels portaveus de les associacions, que tenen una visió més ampla de la seguretat vial.

12 El periodista ha de conscienciar, no ha de ser neutral. Estem davant d'un problema social molt greu i, tal com es fa amb d'altres, la funció dels mitjans de comunicació ha de ser crear consciència, i crear rebuig social cap a certes conductes. En aquest sentit cal diferenciar entre l'espai d'opinió i l'espai de notícia / reportatges.

13 Finalment, volem comentar la poca importància que se li dóna a la mort en carretera als mitjans de comunicació. Cal informar la població a través dels mitjans de comunicació del perill que comporta el trànsit i ajudar a la conscienciació per aconseguir millorar les conductes a les vies públiques.

...